

[Ново]

-MF

(2) Под праћењем знања, вјештина и способности и њихове привјесне подразумева се континуирано уочавање и биљежење запажања о развоју ученичких интересовања, мотивације и способности, њихово напредовање и резултати у остваривању очекиваних постигнућа, дефинисаних наставним планом и програмом, њихов однос према раду и постављеним задацима и васпитним вриједностима.

(3) Проњеравање и оцјењивање ученика саставио је дио васпитно-образовног процеса у школи којим се ученици континуирано подстичу на савјесно и активно усвајање знања, вјештина и навика, а изражава се оцјеном у складу са Законом.

(4) Начин праћења, запажања и уписивања података у процесу оцјењивања знања, вјештина, способности и укупних резултата ученика мора бити јаван, разумљив и доступан учеснику и његовом родитељу.

Члан 4.

(1) Наставник оцјењује ученике, а ученик не може бити оцјењен када је из било ког разлога одсутан са часа.

(2) Оцјењивање може бити индивидуално или групно.

(3) Оцјењивања се остварују посредством:

- а) разговора,
- б) израде писмених, графичких, практичних, техничких и других задатака,
- в) рјешавања задатака објективног типа,
- г) вишеминутог контролног проњеравања знања,
- д) наступа,
- е) презентација,
- ж) тестова,
- з) интервијуа,
- и) есеја и
- и) извођења и других одговарајућих облика и поступака у складу са наставним програмом предмета.

Члан 5.

Током спровођења проњеравања и оцјењивања знања, вјештина и способности ученика обавезно се:

- а) поштује личност ученика,
- б) уважава и подстиче ученикова способност и развија оцјењивања,
- в) омогућава ученику да се сам јави за проњеру знања,
- г) омогућава ученику да разговара са наставником у поступку утврђивања оцјене,
- д) помаже ученику да процјењује рад других ученика и да може дати јасну и објективну повратну информацију,
- е) даје јасна повратна информација ученицима и родитељима о томе шта је ученик савладао, а у чему му је потребна помоћ,
- ж) оспособљава се ученик за самоучење, самовредновање и самопроцјену свог знања, вјештина и способности и процјену знања других ученика у складу са њиховим индивидуалним могућностима,
- з) подстиче ученика на активно учествовање у свим облицима васпитно-образовног рада и
- и) јавно саопштава оцјене.

Члан 6.

Праћење и оцјењивање ученика из наставних предмета је сталан процес, који нарочито треба да:

- а) на објективан и поуздан начин утврди напредовање ученика у савладавању садржаја наставног плана и програма,
- б) подстиче наставника, ученика и родитеља на активно однос према настави и ваннаставном облицима васпитно-образовног рада и учења,
- в) оспособљава ученика за објективну процјену сопствених постигнућа и постигнућа других ученика и

1268

На основу члана 60. став 11. Закона о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 74/08, 106/09 и 104/11) и члана 82. став 2. Закона о Републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10 и 24/12), министар просвјете и културе доноси

ПРАВИЛНИК

О ОЦЈЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА У НАСТАВИ И ПОЛАГАЊУ ИСПИТА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Члан 1.

Овим правилником утврђују се начин и критеријуми оцјењивања ученика у настави и начин и вријеме полагања испита у средњој школи (у даљем тексту: школа).

Члан 2.

(1) У школи се полагају разредни, завршни, матурски, поправни, допунски и годишњи испити.

(2) Полагање матурског и завршног испита регулише се посебним прописима о садржају и начину полагања завршног и матурског испита.

Члан 3.

(1) Предновање ученичких постигнућа је процес који се састоји од праћења, проњеравања и оцјењивања.

г) показује ефикасност организације наставе и рада наставника.

Члан 7.

(1) Основни елементи вредновања ученичких знања, вјештина и способности и њихове примјене су:

- познавање и разумијевање насталих садржаја,
- усмено и писмено изражавање, у складу са индивидуалним могућностима ученика,
- практична примјена наученог,
- развијеност вјештина,
- начини учествовања у усвајању наставних садржаја,
- квалитет извођења или презентације,
- квалитет пројекта,
- квалитет интервијуа,
- квалитет портфолио рада,
- квалитет сесеја,
- оцјенљивање појединих фаза рада,
- оцјена задатог рада или његовог дијела и
- напредак у развоју осталих психофизичких способности и могућности.

(2) Успјех ученика у оцјенљивању практичног рада или његовог дијела, експеримента, или извођења лабораторијске и друге вјежбе оцјењује се на основу примјене ученичког знања у извођењу задатка, самосталности и приказаних вјештина, коришћење материјала и алата, инструмената и других помагала, те примјене мјера заштите према себи, другима и животинјој средини.

Члан 8.

Модул је заокружена цјелина учења и може да буде самосталан или у вези са другим модулима.

Члан 9.

Ако ученик има недовољну оцјену из једног или два предмета, упућује се на поправни испит из тих предмета.

Члан 10.

(1) Учество ученика у изради пројектног задатка је обавезно.

(2) Пројектни задатак се оцјењује бројчаном оцјеном од 1 до 5.

(3) Пројектни задатак у току једне године у оквиру профила зашитања обавезно се оцјењује у складу с модулом.

Члан 11.

(1) Закључна оцјена из предмета утврђује се на крају првог полугодња и изводи се као аритметичка средина свих добијених оцјена.

(2) Закључна оцјена на крају другог полугодња изводи се као аритметичка средина оцјена добијених у другом полугодњу и закључне оцјене на крају првог полугодња.

Члан 12.

Успјех ученика у учењу из наставних предмета у току наставе и на крају сваког полугодња оцјењује се описном и бројчаном оцјеном:

- одличан (5),
- врлодобар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Члан 13.

(1) Оцјену одличан (5) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна, проширена и продубљена знања, вјештине и способности, а према програму предмета;

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу размијевања и самосталне примјене у сродним и новим околностима, односно који:

- уочава битно,
- лако оцваја појединачно, опште и посебно, ради уопштавања,
- логички повезује чињенице и појмове,
- самостално закључује, на основу датих података,
- критички расуђује,
- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења,
- посједује богат рјечник и лако се садржајно усмено и писмено изражава,
- лако и брзо примјењује стечена знања,
- испољава креативну активност на већини часова тог предмета,
- показује интересовање и самоиницијативу за проширење стеченог знања и додатно самообразовање,
- учествује самостално у идејном рјешању пројекта и
- је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу самосталне и стваралачке примјене у различитим околностима.

(2) Оцјену врлодобар (4) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна знања, вјештине и способности и усвојио више од половине од проширених, односно продубљених знања, вјештина и способности, а према програму предмета;

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу самосталне репродукције, размијевања и примјене, односно који:

- уочава битно,
- лако разумије, закључује и репродукује чињенице, дате дефиниције и законе,
- критички анализира чињенице и формулише правила,
- лако се усмено и писмено изражава,
- испољава активности на већини часова у идејама и рјешавањима на нов начин,
- самостално и уз помоћ наставника практично примјењује знања, вјештине и способности у истим и сличним ситуацијама,
- испољава интересовање и упорност у савлађивању предвиђених садржаја и програма и
- који је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу самосталне примјене.

(3) Оцјену добар (3) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна знања, вјештине и способности половине од проширених знања, вјештина и способности, а према програму предмета;

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу самосталне репродукције и размијевања уз помоћ наставника, односно на нивоу могућности ученика да:

- схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује,
- уочава битно, а у ситуацијама анализа, апстраховања и закључивања захтијева посебно залагање наставника и додатну помоћ,
- има тешкоћа у брзом и тачном усменом и писменом изражавању и

4) који је овладао одређеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу примјене.

(4) Оцјену довољан (2) добија ученик:

а) који је усвојио основна знања, вјештине и способности, а према програму предмета;

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу репродукције уз наставничку помоћ, односно који:

1) испољава тешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању,

2) има склоност ка пасивном памћењу и механичком репродуковању,

3) има тешкоће у усменом и писменом изражавању,

4) испољава несналажење у новим ситуацијама и

5) који је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада уз помоћ наставника.

(5) Оцјену недовољан (1) добија учесник који није усвојио основна знања, вјештине и способности довољне за остваривање минималних циљева програма.

Члан 14.

Ако више од 50% родитеља истог одјељења сматра да оцјењивање ученика од неког наставника није у складу са овим правилником и о томе се изјасни на родитељском састанку, одјељењски старјешина је дужан затражити да се о томе изјасни одјељењско вијеће.

Члан 15.

(1) Усмено проверавање и оцјењивање ученика спроводи се по правилу на сваком наставном часу без најаве.

(2) У једном дану ученик може бити оцјењен из највише два наставна предмета.

(3) Ученик и родитељ имају право увида у све облике писменог проверавања и оцјењивања.

(4) Ученик и/или родитељ имају право да траже детаљно образложење оцјене.

Члан 16.

(1) Ако након спроведене писмене провере знања више од половине ученика добије недовољну оцјену, писмена провера се понавља, а резултати претходне провере не уносе се у испис ученика без његовог пристанка.

(2) Понашање писмене провере врши се после додатоног понављања и утврђивања садржаја наставног програма који су били на претходној провери.

(3) Након једном понављања писмене провере добијене оцјене се уписују у одјељењску књигу као коначне.

Члан 17.

(1) У једној седмици писмено се може проверавати и оцјењивати знање ученика највише три пута.

(2) У једном дану писмене провере могу се спроводити само из једног предмета.

Члан 18.

(1) Након усмене провере оцјена се уписује у одговарајућу рубрику у одјељењску књигу, и то на наставном часу одмах након провере, а код писмених и других облика проверавања најкасније осам дана након провере.

(2) Ученик има право приговора на оцјену те од наставника затражити образложење оцјене.

(3) Закључну оцјену за сваки наставни предмет на крају полугодница и на крају школске године предлаже наставник који је изводи наставу.

(4) Ако је наставник који је изводи наставу спријечен, закључну оцјену предлаже одјељењски старјешина.

(5) Приједлог закључне оцјене из наставног предмета изводи се и јавно објављује на последњем наставном часу.

Члан 19.

(1) Након спроведеног поступка утврђивања оцјена из појединог предмета, општи успјех утврђује одјељењско вијеће, а верификује наставничко вијеће, јединственом оцјеном заокруженом на двије десимале, и то:

а) од 1,50 до 2,49 – довољан (2),

б) од 2,50 до 3,49 – добар (3),

в) од 3,50 до 4,49 – врлодобар (4) и

г) од 4,50 до 5,00 – одличан (5).

Члан 20.

(1) Ако наставничко вијеће, на основу захтјева родитеља за преиспитивање утврђене оцјене ученика из појединог наставног предмета утврди другачију оцјену у поступку поновног спровођења оцјењивања и измијени закључну оцјену, школа издаје ученику ново свједочанство, а у матичној књизи и другој документацији исправља се претходно уписана оцјена.

(2) Директор школе објершава печатом и потписом исправљену оцјену у матичној књизи и другој документацији.

Члан 21.

(1) Систематско и континуирано праћење, вредновање и оцјењивање рада и резултата ученика у настави обавља предметни наставник, јавно и уз образложење, исказује и евидентира постигнућа ученика у одјељењској књигу.

(2) У оцјењивању ученика наставник, односно испитивач служи се усменим проверавањем постигнућа ученика, писменим проверавањем знања и способности из предмета за које је то утврђено наставним програмом, серијама задатака објективног типа, тестовима знања, извођењем лабораторијских вјежби, изводом практичних радова и на други начин прописан наставним програмом.

Члан 22.

Извршено проверавање знања ученика задатима објективног типа и тестовима знања претвара се у бројчане оцјене по образцу:

а) 0% до 40% – недовољан (1),

б) 41% до 55% – довољан (2),

в) 56% до 70% – добар (3),

г) 71% до 85% – врлодобар (4), и

д) 86% до 100% – одличан (5).

Члан 23.

Закључна оцјена из наставног предмета не може се утврдити само на основу једног облика провере знања.

Члан 24.

Ученику се не може смањити оцјена из наставног предмета због непријереног понашања у школи или неиспуњавања обавеза према ваннаставним облицима рада.

Члан 25.

(1) Владање ученика изражава се описном оцјеном:

а) примјерно,

б) врло добро,

в) добро,

г) задовољава и

д) не задовољава.

(2) Владање ученика оцјењује се на основу следећих елемената:

а) однос према правима других;

б) однос према раду:

1) похађању наставе,

2) прибору и књигама,

3) извршавању обавеза према могућностима;

в) однос према другим учесницима:

1) уважавање,

2) толеранција,

3) подршка,

4) поштовање,

5) иницијатива,

6) критичност.

- 7) демократичност,
- 8) хуманост,
- 9) предузимљивост,
- 10) учешће у креирању међусобних односа ученика у одјељењу,
- 11) комуникација,
- 12) ненасиље;
- г) однос према наставницима и другим радницима школе посредством:

- 1) сарадње,
- 2) комуникације,
- 3) приступа рјешавања проблема,
- 4) уважавања,
- 5) толеранције,
- б) однос према раду наставника и другом особљу;
- д) однос према школској имовини:
- 1) намјештају,
- 2) објектима и наставним средствима и
- б) однос према ширем друштвеном и природном окружењу.

(3) О свим елементима и показатељима утврђивања владња ученика одлучује одјељењско вијеће, а о екстремним проблемима у понашању ученика, што укључује и искључење из школе, одлучује наставничко вијеће.

Члан 26.

Закључну оцјену владња ученика, на приједлог одјељењског старјешине, утврђује одјељењско вијеће, а верификује наставничко вијеће.

Члан 27.

(1) Оцјена из владња смањује се у случају када је ученику изречена васпитно-дисциплинска мјера за повреду обавезе ученика и неоправдано изостајање са наставе и других облика васпитно-образовног рада, и то:

- а) за опомену или укор одјељењског старјешине и неоправдано изостајање са наставе од једног до десет часова и за неиспуњавање школских обавеза владње се оцјењује општом оцјеном врло добро,
- б) за укор одјељењског вијећа и неоправдано изостајање са наставе од 11 до 15 часова и за повреду обавеза, владње се оцјењује општом оцјеном добар,
- в) за укор директора или наставничког вијећа школе или неоправдано изостајање са наставе од 16 часова до 21 час и за теже повреду обавеза, владње се оцјењује општом оцјеном задовољава,
- г) за укор директора или наставничког вијећа школе или неоправдано изостајање са наставе од 21 час до 26 часова и за теже повреду обавеза, владње се оцјењује општом оцјеном не задовољава,
- д) ако ученик неоправдано изостане са наставе више од 26 часова, престаје му статус редовног ученика.

(2) У случају да ученик направи тежу повреду обавезе, наставничко вијеће школе доноси васпитно-дисциплинску мјеру искључење ученика из школе.

(3) Оцјена из владња понавља се када дође до позитивних промјена у понашању ученика.

(4) Општи успех ученика не утиче на оцјену из владња, нити оцјена из владња утиче на општи и појединачни успех ученика.

Члан 28.

(1) Када је утврђена оцјена погрешно уписана, поништала се прецртавањем и објерала потписом директора и печатом школе.

(2) Овако утврђена оцјена мора бити записнички констатована и образложена у записнику одјељењског вијећа.

Члан 29.

Директор, педагог и одјељењски старјешина су обавезни да:

- а) стално прате оцјењивање ученика,
- б) подстичу наставнике да ученике редовно оцјењују и да на прописан начин евидентирају оцјене и
- в) о оцјењивању обавјештавају ученика и његовог родитеља.

Члан 30.

Ученик који је незадовољан закључком оцјеном на крају другог полугодња може захтијевати од директора школе да га испита и оцјени комисија, на начин и у року који је прописан чланом 60. Закона.

Члан 31.

Процјеравање и оцјењивање знања, вјештина и способности ученика врши се и полагањем разредног, поправног, допунског и годишњег испита.

Члан 32.

Испит може бити усмени, писмени и практични, односно може се састојати из писменог, практичног и усменог дијела, у складу са наставним планом и програмом.

Члан 33.

(1) Испит из члана 32. овог правилника ученик полаже пред испитном комисијом, коју именује наставничко вијеће школе.

(2) Испитну комисију чине најмање три члана: предсједник, испитивач и стални члан.

(3) Испитивач за полагање разредног, поправног, допунског и годишњег испита мора имати прописану стручну спрему, а предсједник или стални члан комисије исту или стручну спрему сродног наставног предмета.

Члан 34.

(1) Писмени дио испита полаже се из предмета или модула који по наставном плану и програму имају и овај облик процјеравања и оцјењивања знања, вјештина и способности.

(2) За писмени дио испита испитивач, односно стручни радник наставника тог предмета предлаже три теме, односно три групе питања.

(3) Испитна комисија врши избор теме, односно групе задатака за писмени дио испита, што се евидентира у записнику о испиту.

(4) Писмени дио испита, по правилу, траје један наставни час, односно онолико колико је предвиђено наставним програмом одређеног наставног предмета.

(5) Испитивач или члан испитне комисије обавезно присуствује писменом дијелу испита.

Члан 35.

(1) За усмени дио испита испитивач припрема списак питања или задатака из садржаја наставног програма предмета или модула који ученик полаже.

(2) На усменом испиту ученик добија, по правилу, по три питања из сваког наставног предмета или модула који полаже, а питања се налазе на једнообразним листићима, објерена печатом школе, које ученик бира пред испитном комисијом.

(3) Број листића мора бити за пет већи од броја ученика који су приступили полагању усменог дијела испита.

(4) Ученик може једном промијенити испитни листић након извлачења, а што се може узети у обзир приликом закључивања оцјене.

Члан 36.

(1) Поступак за полагање писменог испита из члана 35. овог правилника важи и за полагање практичног испита.

(2) Вријеме потребно за рјешавање, односно израду практичног рада одређује испитна комисија записнички, и то прије почетка испита, означавајући то на испитном листићу, у складу са наставним планом и програмом.

(3) Ученик ради практични задатак у школској радионици или у предузећу, установи или на другом мјесту гдје за то постоје одговарајући материјално-технички, односно технолошки услови, у присуству најмање једног члана комисије.

Члан 37.

(1) У току једног дана ученик може полагати практични дио испита са усменим образложењем, односно одбраном, или писмени дио испита из два предмета, или усмени дио из три предмета, или писмени дио испита из једног и усмени дио испита из два предмета.

(2) У току једног дана комисија може испитати највише 20 ученика.

Члан 38.

Начин и критеријуми вредновања и оцјењивања ученичких знања и вјештина, путем полагања испита, врши се у складу са одредбама овог правилника.

Члан 39.

(1) Испитна комисија, након завршеног испита, утврђује оцјену, на приједлог испитивача.

(2) Предсједник комисије једногласно утврђује оцјену свопштава ученику.

(3) Ако један од чланова комисије не прихвата предлогу оцјену, издавају своје мишљење у писаној форми у записник о испиту.

(4) О издвојеном мишљењу члана испитне комисије за полагање одлучује директор школе, на приједлог наставничког вијећа, уз прибављено мишљење одјељењског вијећа.

Члан 40.

(1) Разредни испит полаже ученик у складу са одредбама Закона.

(2) Разредни испит полаже и изузетно успјешан ученик који убрзано завршава школовање у одређеном занимању.

(3) Допунски испит полаже ученик који има најмање општи успјех врлодобар, а жели да промијени занимање.

Члан 41.

(1) Разредни испити из члана 40. став 1. овог правилника полажу се у јунском и августовском року.

(2) Разредни испит из члана 40. става 2. овог правилника ученици полажу у јануарском, јунском и августовском року.

(3) Испити се могу организовати само у данима када нема редовне наставе за ученике.

(4) Допунске испите у априлском року могу полагати ученици који по одлуци наставничког вијећа полажу разлику испита за друго занимање.

Члан 42.

(1) Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има највише двије недовољне оцјене из наставних предмета.

(2) Ученици који нису завршили разред полажу поправни испит у августовском, а ученици завршиог разреда, у јунском или августовском испитном року или у року који одреди наставничко вијеће.

Члан 43.

Допунски испит може се полагати у трајању, на начин и по програму који утврди наставничко вијеће школе.

Члан 44.

(1) Годишњи испит на крају наставне године полажу ученици музичке школе, а ученици балетске школе полажу

контролни и годишњи испит из главног предмета – инструмента, односно соло пјевања, односно балета – играчких умијећа, утврђених наставним програмом.

(2) Ученици школе за музичке, односно балетске таленте полажу годишњи испит из свих стручних предмета утврђених наставним програмом.

Члан 45.

(1) Предуслов за полагање испита члана 44. став 1. овог правилника је извршена обавеза ученика утврђена наставним програмом: најмање два пута годишње учествује у музичким, односно балетским смотрима, интерним или јавним музичким, односно балетским часовима, колоквијумима, концертима, интерним такмичењима и другим активностима које школа организује.

(2) Ако ученик није учествовао у активностима из става 1. овог члана, не може полагати годишњи испит из инструмента, односно соло пјевања, односно балета.

(3) Наставничко вијеће може ослободити ученика полагања контролног и годишњег испита из предмета из кога је те школске године освојио једно од прва три мјеста на републичком или међународном такмичењу, или ако је одржао јавни концерт, односно извео јавни балетски програм у другом полугодишту текуће школске године.

Члан 46.

Школа обавјештава Републички педагошки завод и просвјетног инспектора о времену, мјесту и распореду одржавања свих испита најкасније десет дана прије почетка испита.

Члан 47.

Записник о полагању, разредног, поправног, допунског и годишњег испита води стални члан испитне комисије.

Члан 48.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 28/01 и 22/02).

Члан 49.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 07.021/020-1971/13
1. августа 2013. године
Београд

Министар,
Горан Мутабиџа, с.р.